

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 25ης Ιανουαρίου 2024*

«Προδικαστική παραπομπή – Εσωτερική αγορά φυσικού αερίου – Οδηγία 2009/73/ΕΚ – Άρθρο 41, παράγραφος 17 – Δίκτυο μεταφοράς φυσικού αερίου – Εθνική ρυθμιστική αρχή – Καθορισμός των τελών χρήσης του δικτύου μεταφοράς και σύνδεσης σε αυτό – Καθορισμός της αμοιβής για τις υπηρεσίες που παρέχει ο διαχειριστής του δικτύου – Έννοια “μέρος θιγόμενο από την απόφαση ρυθμιστικής αρχής” – Προσφυγή κατά της απόφασης αυτής – Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής – Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Στην υπόθεση C-277/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Fővárosi Törvényszék (δικαστήριο περιφέρειας Βουδαπέστης, Ουγγαρία) με απόφαση της 22ας Μαρτίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Απριλίου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

Global NRG Kereskedelmi és Tanácsadó Zrt.

κατά

Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal,

παρισταμένης της:

FGSZ Földgázszállító Zrt.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους N. Rızarra (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, M. Safjan και N. Jääskinen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Ράντος

γραμματέας: M. Krausenböck, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 7ης Σεπτεμβρίου 2023,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Global NRG Kereskedelmi és Tanácsadó Zrt., εκπροσωπούμενη από την K. Bendzsel-Zsebik, τον M. Kohlrusz και τον B. Világi, ügyvédek,
- η Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal, εκπροσωπούμενη από τις L. Hoschek, A. T. Kiss και F. F. Tölgyessy, νομικές συμβούλους,
- η FGSZ Földgázzszállító Zrt., εκπροσωπούμενη από τις K. Barkasziné Takács και P. Németh, νομικές συμβούλους,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér και την M. M. Tátrai,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις A. Gavela Llopis και M. J. Ruiz Sánchez,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,
- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Laine,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την O. Beynet, τον T. Scharf και τον A. Tokár,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/EK (ΕΕ 2009, L 211, σ. 94), υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Global NRG Kereskedelmi és Tanácsadó Zrt. (στο εξής: Global NRG), εταιρίας που εμπορεύεται φυσικό αέριο, και της Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (ουγγρικής ρυθμιστικής αρχής του τομέα της ενέργειας και των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας) (στο εξής: εθνική ρυθμιστική αρχή), με αντικείμενο τη νομιμότητα της απόφασης της εθνικής ρυθμιστικής αρχής για τον καθορισμό των τελών χρήσης του δικτύου μεταφοράς φυσικού αερίου και σύνδεσης σε αυτό, καθώς και της αμοιβής για τις υπηρεσίες που παρέχει ο διαχειριστής του δικτύου.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2009/73

- 3 Η αιτιολογική σκέψη 33 της οδηγίας 2009/73 έχει ως εξής:

«[...] Ο ανεξάρτητος φορέας ενώπιον του οποίου δικαιούται να προσφύγει μέρος θιγόμενο από απόφαση του ρυθμιστικού φορέα θα μπορούσε να είναι δικαστική αρχή αρμόδια για τη διενέργεια δικαστικού ελέγχου.»

- 4 Το άρθρο 32 της οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Πρόσβαση τρίτων», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την εφαρμογή ενός συστήματος πρόσβασης τρίτων στο σύστημα μεταφοράς και διανομής και στις εγκαταστάσεις [υγροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ)], με βάση δημοσιευμένα τιμολόγια, το οποίο ισχύει για όλους τους επιλέξιμους πελάτες, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων προμήθειας, και εφαρμόζεται αντικειμενικά και αμερόληπτα μεταξύ των χρηστών του συστήματος. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα εν λόγω τιμολόγια, ή οι μέθοδοι που διέπουν τον υπολογισμό τους, να εγκρίνονται πριν τεθούν σε ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 41 από τη ρυθμιστική αρχή που αναφέρεται στο άρθρο 39 παράγραφος 1, τα δε τιμολόγια αυτά και οι μέθοδοι –στην περίπτωση που μόνο μέθοδοι εγκρίνονται– να δημοσιεύονται πριν από την έναρξη ισχύος τους.»

- 5 Το άρθρο 41 της οδηγίας, με τίτλο «Καθήκοντα και αρμοδιότητες της ρυθμιστικής αρχής», προβλέπει τα εξής:

«1. Στη ρυθμιστική αρχή ανατίθενται τα εξής καθήκοντα:

- α) να καθορίζει ή να εγκρίνει, σύμφωνα με διαφανή κριτήρια, ρυθμισμένα τιμολόγια μεταφοράς ή διανομής ή τις μεθόδους υπολογισμού τους·

[...]

6. Οι ρυθμιστικές αρχές είναι υπεύθυνες για τον καθορισμό ή την έγκριση, σε επαρκή χρόνο πριν από την έναρξη ισχύος τους, τουλάχιστον των μεθοδολογιών οι οποίες χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό ή τον καθορισμό των όρων και των προϋποθέσεων για:

- α) τη σύνδεση και την πρόσβαση στα εθνικά δίκτυα, συμπεριλαμβανομένων των τιμολογίων μεταφοράς και διανομής, καθώς και των όρων, προϋποθέσεων και τιμολογίων πρόσβασης στις εγκαταστάσεις ΥΦΑ. [...]

[...]

10. Οι ρυθμιστικές αρχές έχουν το δικαίωμα να απαιτούν από τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς, αποθήκευσης, ΥΦΑ και διανομής να τροποποιούν, αν χρειάζεται, τους όρους και προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των τιμολογίων και των μεθοδολογιών που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, προκειμένου να εξασφαλίζεται η αναλογικότητα και η αμερόληπτη εφαρμογή τους. [...]

[...]

17. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι υπάρχουν κατάλληλοι μηχανισμοί σε εθνικό επίπεδο δυνάμει των οποίων μέρος θιγόμενο από την απόφαση ρυθμιστικής αρχής έχει δικαίωμα προσφυγής σε φορέα ανεξάρτητο από τα εμπλεκόμενα μέρη και από οιαδήποτε κυβέρνηση.»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 715/2009

- 6 Το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΚ) 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους όρους πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς φυσικού αερίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1775/2005 (ΕΕ 2009, L 211, σ. 36), το οποίο επιγράφεται «Τιμολόγια πρόσβασης στα δίκτυα», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα τιμολόγια ή οι μέθοδοι υπολογισμού των τιμολογίων που εφαρμόζονται από τους διαχειριστές των δικτύων μεταφοράς και έχουν εγκριθεί από τις ρυθμιστικές αρχές δυνάμει του άρθρου 41, παράγραφος 6 της οδηγίας [2009/73], καθώς και τα τιμολόγια που έχουν δημοσιευθεί δυνάμει του άρθρου 32 παράγραφος 1 της ίδιας οδηγίας είναι διαφανή, λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη για ακεραιότητα και βελτίωση του δικτύου και αντιπροσωπεύουν το πραγματικά καταβληθέν κόστος, εφόσον αντιστοιχεί στο κόστος αποτελεσματικού και διαρθρωτικά συγκρίσιμου διαχειριστή δικτύου και είναι διαφανές, συμπεριλαμβανομένης της κατάλληλης απόδοσης των επενδύσεων, και, όπου ενδείκνυται, λαμβάνουν υπόψη τη συγκριτική αξιολόγηση των τιμολογίων από τις ρυθμιστικές αρχές. Τα τιμολόγια ή οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό τους, εφαρμόζονται κατά τρόπο που δεν συνεπάγεται διακρίσεις.»

Το ουγγρικό δίκαιο

- 7 Το άρθρο 129/B του a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (νόμου XL του 2008 περί του εφοδιασμού με φυσικό αέριο) (στο εξής: νόμος περί του εφοδιασμού με φυσικό αέριο) προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Οι διαδικασίες για τον καθορισμό των τελών χρήσης του δικτύου, της αμοιβής για τις υπηρεσίες των οποίων την παροχή ο διαχειριστής δικτύου μπορεί να χρεώνει με ειδικό τιμολόγιο και των τελών σύνδεσης στο δίκτυο αφορούν άμεσα μόνο τον οικείο διαχειριστή δικτύου.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 8 Με απόφαση της 10ης Αυγούστου 2021, η εθνική ρυθμιστική αρχή καθόρισε, για την περίοδο από την 1η Οκτωβρίου 2021 έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2025, το ειδικό τιμολόγιο προμήθειας φυσικού αερίου, το οποίο θα εφαρμόζε η FGSZ Földgázszállító Zrt., διαχειρίστρια του δικτύου μεταφοράς φυσικού αερίου, καθώς και το ποσό των τελών για τη σύνδεση με τους αγωγούς φυσικού αερίου (στο εξής: επίδικη απόφαση). Η απόφαση αυτή στηριζόταν σε προγενέστερη, από 30 Μαρτίου 2021, απόφαση της εθνικής ρυθμιστικής αρχής για τον καθορισμό της μεθοδολογίας τιμής αναφοράς η οποία, κατόπιν προσφυγής της Global NRG, κρίθηκε παράνομη και ακυρώθηκε αναδρομικώς από το Κúria (Ανώτατο Δικαστήριο, Ουγγαρία).
- 9 Η Global NRG άσκησε επίσης προσφυγή, ενώπιον του Fővárosi Törvényszék (δικαστηρίου περιφέρειας Βουδαπέστης, Ουγγαρία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου, με αίτημα την ακύρωση της επίδικης απόφασης. Η εταιρία αυτή υποστηρίζει ότι η επίδικη απόφαση είναι παράνομη επειδή, αφενός, η απόφαση της 30ής Μαρτίου 2021 κρίθηκε παράνομη και, αφετέρου, τα

τιμολόγια για την υπηρεσία μεταβίβασης τίτλων καθορίστηκαν κατά παράβαση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/460 της Επιτροπής, της 16ης Μαρτίου 2017, για τη θέσπιση κώδικα δικτύου σχετικά με την εναρμονισμένη διάρθρωση των τιμολογίων μεταφοράς αερίου (ΕΕ 2017, L 72, σ. 29).

- 10 Η Global NRG υποστηρίζει επίσης ότι, δεδομένου ότι το εθνικό δίκαιο παρέχει στον χρήστη του δικτύου μεταφοράς φυσικού αερίου δικαίωμα προσφυγής κατά των αποφάσεων, όπως η απόφαση της 30ής Μαρτίου 2021, που αφορούν τη μεθοδολογία τιμής αναφοράς και αποτελούν τη βάση για τον καθορισμό των τελών χρήσης του δικτύου, δεν συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης να στερείται ο χρήστης του δικτύου από το δικαίωμα προσφυγής κατά της συνακόλουθης απόφασης για τον καθορισμό των τελών χρήσης του δικτύου.
- 11 Η εθνική ρυθμιστική αρχή ζητεί την απόρριψη της προσφυγής κυρίως για τον λόγο ότι η Global NRG δεν έχει «ουσιαστική ενεργητική νομιμοποίηση», δεδομένου ότι δεν συμμετείχε στη διαδικασία έκδοσης της επίδικης απόφασης ούτε έχει οποιαδήποτε άμεση σχέση με το αντικείμενο της διαδικασίας αυτής. Υπό τις συνθήκες αυτές, η επίδικη απόφαση αφορά μόνον εμμέσως την Global NRG και το απλό οικονομικό συμφέρον της δεν αρκεί για τη θεμελίωση δικαιώματος προσφυγής κατά της απόφασης αυτής.
- 12 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά την Global NRG, δεδομένου ότι τα τιμολόγια που καθορίζονται με την επίδικη απόφαση δεσμεύουν τόσο τον διαχειριστή όσο και τον χρήστη του δικτύου μεταφοράς φυσικού αερίου, επηρεάζουν άμεσα τα δικαιώματα και τα θεμιτά συμφέροντα του χρήστη. Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει, εντούτοις, ότι, σύμφωνα με το ουγγρικό δίκαιο, όταν ασκείται προσφυγή από πρόσωπο, όπως η Global NRG, που νομιμοποιείται ενεργητικώς από δικονομικής άποψης, πρέπει επίσης να εξετάζεται αν το πρόσωπο αυτό νομιμοποιείται ενεργητικώς και από ουσιαστικής άποψης, ήτοι αν τα δικαιώματά του ή τα θεμιτά συμφέροντά του επηρεάζονται από την προσβαλλόμενη απόφαση, και ότι από τη συνδρομή αυτής της προϋπόθεσης εξαρτάται η δυνατότητα του αιτούντος δικαστηρίου να εξετάσει επί της ουσίας την προσφυγή.
- 13 Εν προκειμένω, κατά το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να εξακριβωθεί, πριν από την επί της ουσίας εξέταση της προσφυγής της Global NRG, αν η εταιρία αυτή μπορεί να χαρακτηριστεί ως «μέρος θιγόμενο από την απόφαση ρυθμιστικής αρχής» κατά το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73. Η έννοια αυτή, δεδομένου ότι δεν ορίζεται από τη συγκεκριμένη οδηγία, πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των αποφάσεων της 19ης Μαρτίου 2015, E.ON Földgáz Trade (C-510/13, EU:C:2015:189), και της 16ης Ιουλίου 2020, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Τέλη πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου) (C-771/18, EU:C:2020:584).
- 14 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατά πρώτον, αν το άρθρο 41, παράγραφος 17, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής κατά το άρθρο 47 του Χάρτη, αντιτίθεται σε εθνική διάταξη, όπως το άρθρο 129/B, παράγραφος 1, του νόμου περί του εφοδιασμού με φυσικό αέριο, δυνάμει της οποίας, στο πλαίσιο των διαδικασιών καθορισμού των τελών χρήσης του δικτύου, μεταφοράς και σύνδεσης, καθώς και της αμοιβής για τις υπηρεσίες που παρέχει ο διαχειριστής του δικτύου, μόνον ο τελευταίος θεωρείται ως «μέρος θιγόμενο από την απόφαση ρυθμιστικής αρχής», κατά την έννοια του άρθρου 41, παράγραφος 17, αποκλεισμένων όλων των λοιπών φορέων που δραστηριοποιούνται στην αγορά του φυσικού αερίου. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το άρθρο 129/B, παράγραφος 1, του επιβάλλει ως εκ τούτου την απόρριψη της προσφυγής της Global NRG, χωρίς να την εξετάσει επί της ουσίας, όπερ, κατά τη γνώμη του, συνιστά «δυσανάλογο περιορισμό» του δικαιώματος προσφυγής που προβλέπει το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73.

- 15 Κατά δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο, στηριζόμενο στις σκέψεις 48 και 49 της απόφασης της 19ης Μαρτίου 2015, E.ON Földgáz Trade (C-510/13, EU:C:2015:189), εκτιμά ότι επιχειρηματικός φορέας όπως η Global NRG έχει δικαίωμα προσφυγής για τον λόγο ότι η επίδικη απόφαση τον αφορά άμεσα. Επισημαίνει συναφώς ότι ο διαχειριστής του δικτύου μεταφοράς φυσικού αερίου υποχρεούται να χρεώνει τον εν λόγω φορέα με το ειδικό τιμολόγιο που καθορίζεται στην απόφαση αυτή και ότι αυτός δεν μπορεί να ασκήσει τη δραστηριότητά του αν δεν έχει προηγουμένως καταβάλει τα απαιτούμενα προς τούτο ποσά.
- 16 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Fővárosi Törvényszék (δικαστήριο περιφέρειας Βουδαπέστης) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχει το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73, υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία σύμφωνα με την οποία, στις διαδικασίες της εθνικής ρυθμιστικής αρχής για τον καθορισμό των τελών χρήσης του δικτύου, της αμοιβής για τις υπηρεσίες των οποίων την παροχή οι διαχειριστές δικτύου μπορούν να χρεώνουν με ειδικό τιμολόγιο και των τελών σύνδεσης, ως άμεσα θιγόμενο μέρος αναγνωρίζεται μόνον ο διαχειριστής του συγκεκριμένου δικτύου, ο οποίος, υπό την ιδιότητα αυτή, έχει κατ' αποκλειστικότητα δικαίωμα προσφυγής κατά απόφασης που λαμβάνεται στο πλαίσιο της οικείας διαδικασίας;
- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης του Δικαστηρίου στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα: έχει το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73, υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι, κατ' εφαρμογήν της εν λόγω διάταξης σε υπόθεση όπως αυτή της διαφοράς της κύριας δίκης, οι φορείς της αγοράς φυσικού αερίου που τελούν σε κατάσταση όπως αυτή της προσφεύγουσας, στην οποία ο διαχειριστής συστήματος μπορεί να χρεώνει, δυνάμει απόφασης της εθνικής ρυθμιστικής αρχής για τον καθορισμό των τελών χρήσης του δικτύου, της αμοιβής για τις υπηρεσίες των οποίων την παροχή οι διαχειριστές δικτύου μπορούν να χρεώνουν με ειδικό τιμολόγιο και των τελών σύνδεσης, αμοιβή για υπηρεσία της οποίας την παροχή μπορεί να χρεώνει με ειδικό τιμολόγιο, πρέπει να θεωρηθούν ως μέρη θιγόμενα από την απόφαση της ρυθμιστικής αρχής τα οποία έχουν, ως εκ τούτου, δικαίωμα προσφυγής κατ' αυτής;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 17 Με τα προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε νομοθεσία κράτους μέλους δυνάμει της οποίας μόνον ο διαχειριστής του δικτύου μεταφοράς φυσικού αερίου θεωρείται ως «μέρος θιγόμενο» από απόφαση της εθνικής ρυθμιστικής αρχής για τον καθορισμό των τελών σύνδεσης στο δίκτυο και χρήσης του δικτύου, καθώς και της αμοιβής για τις παρεχόμενες από αυτόν υπηρεσίες, και, κατά συνέπεια, μόνον αυτός νομιμοποιείται να ασκήσει «πραγματική προσφυγή» κατά της εν λόγω απόφασης.
- 18 Το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με την αιτιολογική της σκέψη 33, επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να δημιουργήσουν κατάλληλους μηχανισμούς, σε εθνικό επίπεδο, δυνάμει των οποίων μέρος θιγόμενο από την απόφαση ρυθμιστικής αρχής έχει δικαίωμα να προσφύγει σε φορέα ανεξάρτητο από τα

εμπλεκόμενα μέρη και από οιαδήποτε κυβέρνηση, ο οποίος «θα μπορούσε να είναι δικαστική αρχή αρμόδια για τη διενέργεια δικαστικού ελέγχου». Η απαίτηση αυτή αποτελεί ειδικότερη εκδήλωση της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, γενικής αρχής του δικαίου της Ένωσης που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη [απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των οδηγιών 2009/72 και 2009/73), C-718/18, EU:C:2021:662, σκέψη 128 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 19 Πρώτον, μολοντί η έννοια του «θιγόμενου μέρους», κατά το άρθρο 41, παράγραφος 17, δεν ορίζεται στην οδηγία 2009/73, το Δικαστήριο έχει ερμηνεύσει μια παρόμοια διάταξη, ήτοι το άρθρο 5α, παράγραφος 3, της οδηγίας 90/387/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1990, για τη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς στον τομέα των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών μέσω της εφαρμογής της παροχής ανοικτού δικτύου (ΕΕ 1990, L 192, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/51/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 1997 (ΕΕ 1997, L 295, σ. 23), υπό την έννοια ότι ένας επιχειρηματικός φορέας, ο οποίος δεν είναι αποδέκτης αποφάσεως εθνικής ρυθμιστικής αρχής, αποκτά την ιδιότητα του θιγόμενου μέρους όταν τα δικαιώματά του θίγονται δυνητικά από μια τέτοια απόφαση λόγω, αφενός, του περιεχομένου της και, αφετέρου, της δραστηριότητας που ασκεί ή σκοπεύει να ασκήσει το μέρος αυτό. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι δεν απαιτείται συμβατικός δεσμός μεταξύ του επιχειρηματικού φορέα και του αποδέκτη της απόφασης για να θίγονται δυνητικά από αυτήν τα δικαιώματά του επιχειρηματικού φορέα (απόφαση της 24ης Απριλίου 2008, Arcor, C-55/06, EU:C:2008:244, σκέψεις 176 και 177).
- 20 Δεύτερον, το Δικαστήριο έχει κρίνει, όσον αφορά την οδηγία 2003/55/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 98/30/ΕΚ (ΕΕ 2003, L 176, σ. 57, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 16, σ. 75), η οποία, σε αντίθεση με την οδηγία 2009/73 που την αντικατέστησε, δεν περιείχε καμία διάταξη η οποία να παρέχει ρητώς στους επιχειρηματικούς φορείς δικαίωμα ένδικης προσφυγής κατά των αποφάσεων εθνικής ρυθμιστικής αρχής, ότι, όταν η εθνική ρυθμιστική αρχή λαμβάνει απόφαση σχετικά με την πρόσβαση των φορέων της αγοράς στο δίκτυο μεταφοράς φυσικού αερίου, βάσει ρύθμισης του δικαίου της Ένωσης η οποία αναγνωρίζει ορισμένα δικαιώματα σε επιχειρηματικό φορέα που είναι κάτοχος άδειας για τη μεταφορά αερίου, ο φορέας αυτός πρέπει να θεωρείται ως δυνητικώς θιγείς ως προς τα δικαιώματά αυτά από την εν λόγω απόφαση, ακόμη και όταν δεν είναι ο αποδέκτης της (πρβλ. απόφαση της 19ης Μαρτίου 2015, E.ON Földgáz Trade, C-510/13, EU:C:2015:189, σκέψεις 38, 48 και 51).
- 21 Ως προς το ζήτημα αυτό, υπογραμμίζεται ότι το άρθρο 41, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2009/73 παρέχει στην εθνική ρυθμιστική αρχή την αρμοδιότητα «να καθορίζει ή να εγκρίνει, σύμφωνα με διαφανή κριτήρια, ρυθμισμένα τιμολόγια μεταφοράς ή διανομής ή τις μεθόδους υπολογισμού τους». Το άρθρο 41, παράγραφος 6, στοιχείο α', της οδηγίας παρέχει επίσης στην εθνική ρυθμιστική αρχή την αρμοδιότητα για τον καθορισμό ή την έγκριση τουλάχιστον των μεθοδολογιών οι οποίες χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των όρων και των προϋποθέσεων για τη σύνδεση και την πρόσβαση στα εθνικά δίκτυα, συμπεριλαμβανομένων των εφαρμοστέων τιμολογίων μεταφοράς και διανομής. Επιπλέον, το άρθρο 41, παράγραφος 10, της οδηγίας παρέχει στην εθνική ρυθμιστική αρχή το δικαίωμα να απαιτεί από τους διαχειριστές δικτύων μεταφοράς να τροποποιούν, αν χρειάζεται, τους όρους και προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των τιμολογίων ή των μεθοδολογιών που αναφέρονται στο άρθρο αυτό, προκειμένου να εξασφαλίζεται η αναλογικότητα και η αμερόληπτη εφαρμογή τους.

- 22 Εξάλλου, από το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 715/2009 προκύπτει ότι τα τέλη πρόσβασης στα δίκτυα πρέπει να είναι διαφανή και να εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις για όλους τους χρήστες [πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Τέλη πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου), C-771/18, EU:C:2020:584, σκέψη 46].
- 23 Κατά συνέπεια, τα τέλη και τα τιμολόγια που ισχύουν για επιχειρηματικό φορέα όπως η Global NRG πρέπει να είναι, βάσει των ανωτέρω διατάξεων της οδηγίας 2009/73 και του κανονισμού 715/2009, αναλογικά, διαφανή και να μην ενέχουν διακρίσεις. Με την επιφύλαξη του ελέγχου στον οποίο οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, ένας τέτοιος φορέας θα μπορούσε να επηρεαστεί από την επίδικη απόφαση, λόγω προσβολής των ως άνω δικαιωμάτων. Υπό τις συνθήκες αυτές, στον συγκεκριμένο φορέα πρέπει να αναγνωριστεί η ιδιότητα του θιγόμενου μέρους και, συνεπώς, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, κατά την έννοια του άρθρου 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73 (πρβλ. απόφαση της 19ης Μαρτίου 2015, E.ON Földgáz Trade, C-510/13, EU:C:2015:189, σκέψεις 48 και 51).
- 24 Ελλείψει σχετικής ρύθμισης του δικαίου της Ένωσης, εναπόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους να ορίζει τα αρμόδια δικαστήρια και να θεσπίζει τους δικονομικούς κανόνες περί άσκησης των ενδίκων βοηθημάτων που αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν την προστασία των δικαιωμάτων που απονέμει στους πολίτες το δίκαιο της Ένωσης, χωρίς όμως να θίγουν το δικαίωμα σε αποτελεσματική δικαστική προστασία [απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Τέλη πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου), C-771/18, EU:C:2020:584, σκέψη 62 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 25 Κατά πάγια νομολογία, όσον αφορά το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, προκειμένου ένα δικαστήριο να μπορεί να αποφανθεί επί δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης, πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη, να είναι αρμόδιο να εξετάσει όλα τα πραγματικά και νομικά ζητήματα σχετικά με τη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί [πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Τέλη πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου), C-771/18, EU:C:2020:584, σκέψη 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 26 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το άρθρο 129/B, παράγραφος 1, του νόμου περί του εφοδιασμού με φυσικό αέριο δεν του επιτρέπει να εξετάσει επί της ουσίας προσφυγή που άσκησε φορέας της αγοράς του φυσικού αερίου, όπως η Global NRG, ο οποίος επηρεάζεται από απόφαση της εθνικής ρυθμιστικής αρχής απλώς και μόνον επειδή ο φορέας αυτός δεν είναι διαχειριστής δικτύου. Η ως άνω διάταξη του εθνικού δικαίου, κατά το μέτρο που δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά τρόπο σύμφωνο προς το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73, όπως αυτό ερμηνεύθηκε στη σκέψη 23 της παρούσας απόφασης, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι προβλέπει «κατάλληλους μηχανισμούς» κατά την έννοια του άρθρου 41, παράγραφος 17 [πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Τέλη πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου), C-771/18, EU:C:2020:584, σκέψη 65].
- 27 Αν η σύμφωνη ερμηνεία δεν είναι δυνατή, το αιτούν δικαστήριο πρέπει να αφήσει ανεφάρμοστο, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, το άρθρο 129/B, παράγραφος 1, του νόμου περί του εφοδιασμού με φυσικό αέριο μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η υποχρέωση που προβλέπει το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73 είναι αρκούντως ακριβής και απαλλαγμένη αιρέσεων, ώστε να μπορεί να γίνει δεκτό ότι έχει άμεσο αποτέλεσμα. Πράγματι, η επίκληση, εκ μέρους ιδιώτη όπως η Global NRG έναντι μιας δημόσιας αρχής όπως η εθνική ρυθμιστική αρχή, διατάξεως οδηγίας η οποία δεν είναι αρκούντως σαφής, ακριβής και απαλλαγμένη αιρέσεων ώστε να έχει

άμεσο αποτέλεσμα δεν μπορεί να καταλήγει, βάσει αποκλειστικώς του δικαίου της Ένωσης, στο να μην εφαρμόζεται από δικαστήριο κράτους μέλους μια διάταξη του εθνικού δικαίου (πρβλ. απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, *Porławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, σκέψη 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 28 Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι μια διάταξη του δικαίου της Ένωσης είναι, αφενός, απαλλαγμένη αιρέσεων όταν θεσπίζει υποχρέωση η οποία δεν συνοδεύεται από καμία επιφύλαξη και δεν απαιτείται για την εκτέλεσή της ή την επαγωγή των αποτελεσμάτων της η έκδοση κάποιας πράξεως, είτε των οργάνων της Ένωσης είτε των κρατών μελών, και, αφετέρου, είναι αρκούντως ακριβής ώστε να μπορούν να την επικαλεστούν οι ιδιώτες και να την εφαρμόσει το δικαστήριο όταν θεσπίζει υποχρέωση χωρίς αμφίσημη διατύπωση. Επιπλέον, μια διάταξη οδηγίας, ακόμη και αν αφήνει στα κράτη μέλη ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως κατά τη θέσπιση των λεπτομερειών εφαρμογής της, μπορεί να θεωρείται απαλλαγμένη αιρέσεων και ακριβής εφόσον επιβάλλει στα κράτη μέλη, χωρίς αμφίσημη διατύπωση, συγκεκριμένη υποχρέωση επιτεύξεως αποτελέσματος και δεν συνοδεύεται από καμία αίρεση όσον αφορά την εφαρμογή του κανόνα τον οποίο θεσπίζει [απόφαση της 8ης Μαρτίου 2022, *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (Άμεσο αποτέλεσμα), C-205/20, EU:C:2022:168, σκέψεις 18 και 19 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 29 Εν προκειμένω, από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73 προκύπτει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να προβλέπουν κατάλληλους μηχανισμούς προσφυγής δυνάμει των οποίων κάθε θιγόμενο μέρος από την απόφαση εθνικής ρυθμιστικής αρχής να μπορεί να αμφισβητήσει την απόφαση αυτή ενώπιον ανεξάρτητου φορέα. Μολονότι τα κράτη μέλη διατηρούν ένα ορισμένο περιθώριο διακριτικής ευχέρειας για να αποφασίσουν τη φύση και τις λεπτομέρειες των μηχανισμών προσφυγής, καθώς και τη μορφή του ανεξάρτητου φορέα, εντούτοις το άρθρο 41, παράγραφος 17, επιτάσσουντας τη θέσπιση τέτοιων μηχανισμών, επιβάλλει στα κράτη μέλη, χωρίς αμφίσημη διατύπωση, συγκεκριμένη υποχρέωση η οποία δεν συνοδεύεται από καμία αίρεση όσον αφορά την εφαρμογή του κανόνα τον οποίο θεσπίζει και, συνεπώς, διασφαλίζει, κατά τρόπο απαλλαγμένο αιρέσεων και αρκούντως ακριβή, τη δυνατότητα των θιγόμενων μερών να ασκούν προσφυγή [βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 8ης Μαρτίου 2022, *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (Άμεσο αποτέλεσμα), C-205/20, EU:C:2022:168, σκέψεις 22 έως 29, και της 20ής Απριλίου 2023, *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato* (Δήμος Ginosola), C-348/22, EU:C:2023:301, σκέψη 67 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 30 Ως εκ τούτου, πρέπει να αναγνωριστεί άμεσο αποτέλεσμα στο άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73 και, επομένως, το αιτούν δικαστήριο θα πρέπει να αφήσει ανεφάρμοστες τις ρυθμίσεις του εθνικού δικαίου που αντιβαίνουν στη συγκεκριμένη διάταξη, στην περίπτωση που δεν μπορούν να ερμηνευθούν κατά τρόπο σύμφωνο με αυτήν.
- 31 Κατόπιν του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε νομοθεσία κράτους μέλους δυνάμει της οποίας μόνον ο διαχειριστής του δικτύου μεταφοράς φυσικού αερίου θεωρείται ως «μέρος θιγόμενο» από απόφαση της εθνικής ρυθμιστικής αρχής για τον καθορισμό των τελών σύνδεσης στο δίκτυο και χρήσης του δικτύου, καθώς και της αμοιβής για τις παρεχόμενες από αυτόν υπηρεσίες, και, κατά συνέπεια, μόνον αυτός νομιμοποιείται να ασκήσει «πραγματική προσφυγή» κατά της εν λόγω απόφασης.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 32 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (όγδοο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/ΕΚ, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

έχει την έννοια ότι:

αντιτίθεται σε νομοθεσία κράτους μέλους δυνάμει της οποίας μόνον ο διαχειριστής του δικτύου μεταφοράς φυσικού αερίου θεωρείται ως «μέρος θιγόμενο» από απόφαση της εθνικής ρυθμιστικής αρχής για τον καθορισμό των τελών σύνδεσης στο δίκτυο και χρήσης του δικτύου, καθώς και της αμοιβής για τις παρεχόμενες από αυτόν υπηρεσίες, και, κατά συνέπεια, μόνον αυτός νομιμοποιείται να ασκήσει «πραγματική προσφυγή» κατά της εν λόγω απόφασης.

(υπογραφές)